

5/7/2022

Δευτερολογία του προέδρου του ΣΥΡΙΖΑ – Προοδευτική Συμμαχία, Αλέξη Τσίπρα, κατά την παρουσίαση της πρότασης του ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτική Συμμαχία «Για τη στεγαστική πολιτική»

Δεν ξέρω εάν θα τα μαζέψω, εγώ θέλω να πω ότι όσοι από το κοινό μιλήσανε σήμερα, μας κάνανε να πιστέψουμε ότι τα νούμερα που αναφέραμε λίγο πριν όχι απλά είναι αληθινά, αλλά ενδεχομένως να είναι και λίγο χειρότερα τα πράγματα.

Εγώ εντυπωσιάστηκα όταν πρωτοδιάβασα ότι η Ελλάδα είναι σε τόσο μεγάλη απόσταση από τον μέσο ευρωπαϊκό όρο και από τη δεύτερη χειρότερη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνθήκες στεγαστικής κρίσης. Επαναλαμβάνω: οι συνθήκες στεγαστικής κρίσης είναι όταν κάποιο νοικοκυριό δίνει πάνω από το μισό του διαθέσιμο εισοδήματός του μηνιαίως για τις στεγαστικές ανάγκες. Είτε το ενοίκιο, είτε το στεγαστικό δάνειο.

Βεβαίως, τώρα στις στεγαστικές ανάγκες έρχονται και να προστεθούν και οι τιμές οι υπερβολικές στο ρεύμα, στην ενέργεια, στην κατανάλωση ενέργειας. Πιστεύω ότι αυτό το 40% του πληθυσμού που βρίσκεται σε συνθήκες ενεργειακής κρίσης μπορεί να μεγαλώσει ακόμη περισσότερο. Και ήδη μπορεί να έχει μεγαλώσει τη στιγμή αυτή που μιλάμε.

Άρα, εδώ βρισκόμαστε μπροστά σε ένα πρόβλημα που παίρνει εκρηκτικές διαστάσεις και που είναι ακόμα πιο εντυπωσιακό, εάν δει κανείς ότι η Ελλάδα είναι μια χώρα με ακόμα πολύ υψηλό ποσοστό ιδιοκατοίκησης.

Συνεπώς, διαμορφώνονται συνθήκες περιθωριοποίησης και κρίσης στεγαστικής, αλλά και ενεργειακής φτώχειας, όταν δεν έχεις να πληρώσεις τον λογαριασμό του ρεύματος, στις οποίες δεν μπορεί κανείς να μην απαντά. Δεν μπορεί δηλαδή να θεωρούμε ότι το μέγιστο, το μεγαλύτερο, το πιο σημαντικό πρόβλημα που έχουμε να αντιμετωπίσουμε τούτη την ώρα είναι ενδεχομένως να δούμε πώς θα αυξήσουμε τις δαπάνες μας για τις εξοπλιστικές ανάγκες της χώρας. Δεν τα βάζω αντιπαραθετικά, αλλά έχουμε στα τελευταία τρία χρόνια δαπανήσει ή εξαγγείλει προγράμματα 14 δισεκατομμυρίων ευρώ. Σωστά, καλά κάναμε, αλλά δεν μπορεί κάθε φορά που έρχεσαι να αντιμετωπίσεις ένα υπαρκτό αλλά κρυμμένο πρόβλημα της ελληνικής κοινωνίας που αφορά εκατομμύρια ανθρώπους να σου λένε ναι, αλλά πού θα βρεις τα λεφτά;

Έρχομαι να πω ότι το κρίσιμο για μένα είναι να αναδείξουμε το πρόβλημα αυτό ως ένα σημαντικό κοινωνικό πρόβλημα και να απαιτήσουμε από τα πολιτικά κόμματα προτάσεις. Εμείς τις καταθέσαμε και τις καταθέσαμε έγκαιρα.

Θέλω επίσης να πω ότι βεβαίως είναι πολύ κρίσιμο το ζήτημα της αντιμετώπισης των κόκκινων δανείων και του χρηματοπιστωτικού ζητήματος, που έχει να κάνει με την ανάγκη να μπορέσει κανείς να βάλει κάποιους όρους και κάποια όρια στη λογική, την επεκτατική λογική. Τώρα δεν είναι οι τράπεζες, είναι τα funds και αυτό περιπλέκει ακόμη τα πράγματα, τα οποία funds παίρνουν κόκκινα στεγαστικά δάνεια κουρεμένα κατά ένα πολύ μεγάλο ποσοστό. 60%, 70% ίσως. Δεν προτάθηκε ποτέ στους ιδιοκτήτες αυτό το ποσοστό του κουρέματος. Προτάθηκε απευθείας στα funds.

Όταν βλέπουν οι ιδιοκτήτες αυτό το ποσοστό, ενδεχομένως τους φαίνεται ότι έχει αποφορτιστεί το ακίνητο το οποίο μένουν από το υπέρογκο δανεισμό, αλλά για να μπορέσουν να το αποπληρώσουν, για να μπορέσουν δηλαδή να διεκδικήσουν να πάρουν το βάρος από το ακίνητό τους, χρειάζονται χρηματοδότηση. Και εδώ είναι το έλλειμμα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Διότι οι τράπεζες, είναι γνωστό αυτό, δεν επιτελούν τον ρόλο τους και ακόμα και τα ακίνητα τα οποία έχουν ξεφορτωθεί πλέον, δεν μπορούν τους ιδιοκτήτες να τους χρηματοδοτήσουν, ακόμα και εάν μπορούν να αποδείξουν ότι έχουν τη δυνατότητα σιγά σιγά σε αυτό το ποσοστό του κουρέματος να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν. Διότι οι τράπεζες σήμερα δεν δανειοδοτούν παρά μονάχα όσους μπορούν να αποδείξουν ότι δεν χρειάζονται να πάρουν δάνειο. Άρα λοιπόν, σχεδόν ελάχιστους. Ή αυτούς που πραγματικά δεν το χρειάζονται.

Επιτρέψτε μου να πω δυο λόγια σε σχέση με τη λογική μας. Τη λογική της προσέγγισής μας. Εμείς καταλαβαίνουμε δυο πράγματα: Το πρώτο που καταλαβαίνουμε είναι ότι χρειάζονται άμεσα μέτρα. Δηλαδή οτιδήποτε εξαγγείλουμε και για να μπορέσει να υλοποιηθεί, θέλουν ένα ορίζοντα δυο τριών χρόνων. Η καλύτερη ιδέα να είναι αυτή, δεν θα είναι άμεσα αποτελεσματική.

Έχουμε αργήσει δηλαδή να παρέμβουμε σε αυτό το πρόβλημα ως πολιτεία, εννοώ. Άρα, γι' αυτό τον λόγο λύσεις οι οποίες είναι ενδιαφέρουσες, αλλά αντιμετωπίζουν το πρόβλημα σε έναν μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, δηλαδή στο να χτίσεις κατοικία και να τη μετατρέψεις σε κοινωνική κατοικία, είναι λύσεις που μπορεί να είναι, επαναλαμβάνω, πολύ ενδιαφέρουσες και η εμπειρία του Βερολίνου είναι εξαιρετικά σημαντική, και άλλων χωρών που μας είπε πιο πριν η Όλγα. Αλλά πρέπει να βρούμε κάτι που να είναι πιο γρήγορο, χωρίς να απορρίπτουμε προτάσεις σαν αυτές που ακούστηκαν πιο πριν και ιδιαίτερα την πρόταση για τη συνεταιριστική δομή που είπε ο Άρης.

Έχω την αίσθηση – να με διορθώσει εάν κάνω λάθος – ότι αυτά τα προγράμματα, αυτά τα projects στη Γερμανία λειτούργησαν είτε σε κατοικία που δημιουργήθηκε στη βάση συνεταιριστικών σχημάτων, άρα πήρε ένα βάθος χρόνου, είτε στη μετατροπή μπλοκ κοινωνικής κατοικίας σε συνεταιριστική κατοικία. Διότι ιδιαίτερα το Βερολίνο έχει και ένα ζήτημα σε σχέση με το ότι ο Σόιμπλε, ο γνωστός μας, ο πολύ αγαπημένος φίλος, είχε βάλει ζήτημα και στο Βερολίνο και σε άλλα κρατίδια, ιδιωτικοποίησης της δημόσιας γης και της δημόσιας κατοικίας που ήταν μια παράδοση πολλών δεκαετιών στη Γερμανία.

Άρα, δεν απορρίπτουμε την ιδέα της συνεταιριστικής κατοικίας. Εγώ, a priori, δεν θέλω να πω, δεν είναι η πρώτη μας προτίμηση, η λειτουργία της αγοράς, τα ΣΔΙΤ, αλλά εν πάση περιπτώσει και αυτές τις προτάσεις δεν τις θεωρώ αμελητέες. Ακούστηκαν από άλλα κόμματα. Όμως, θεωρούμε ότι ο προσανατολισμός μας

πρέπει να είναι να αξιοποιήσουμε την υπάρχουσα κατοικία. Και για έναν επιπλέον λόγο: διότι η χώρα έχει τεράστιο στεγαστικό απόθεμα. Είναι η χώρα με το μεγαλύτερο ποσοστό κατοικιών που είναι αναξιοποίητες. Είναι αρκετά χτισμένη αυτή η πόλη, η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη και τα μεγάλα αστικά κέντρα.

Άρα, κατά την άποψή μου, προτεραιότητά μας πρέπει να είναι το υπάρχον δυναμικό να μπορέσεις να το αξιοποιήσεις και κυρίως να παρέμβεις -και αυτό είναι το καθοριστικό σημείο της πρότασής μας- να παρέμβεις στην αγορά με νόμους και κανόνες. Να παρέμβεις στην αγορά. Και όταν μιλάμε για παρέμβαση στην αγορά, προφανώς και η άποψη που ακούστηκε για την παρέμβαση, θεσμική παρέμβαση, για τη μεσιτεία είναι πολύ σημαντική, αλλά νομίζω ότι το μεγάλο θέμα σήμερα είναι να δούμε τι γίνεται με το Airbnb.

Ιδίως σε μεγάλα αστικά κέντρα, όπως η Αθήνα, ιδίως σε αστικά κέντρα που είναι φοιτητούπόλεις και είναι περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος. Τεράστιο, εκρηκτικό πια το πρόβλημα.

Η παρέμβαση που εμείς προτείνουμε είναι μια παρέμβαση ρύθμισης, όχι απόλυτης επιβολής. Δηλαδή δεν θέλουμε να άρουμε το δικαίωμα του ιδιοκτήτη που έχει ένα ακίνητο, δυο ακίνητα, άντε τρία ακίνητα, να έχει αυτή τη δυνατότητα, αν το επιλέγει. Θα του δώσουμε κίνητρα βεβαίως να επιλέξει την Τράπεζα Στέγης, αλλά είναι μια καταλυτική παρέμβαση, εκεί όπου μοναδικός στόχος, είναι το υπερκέρδος.

Διότι εδώ έχουμε το φαινόμενο, ιδίως στην Αθήνα και σε άλλες πόλεις όμως, να έχουμε μαζική επέλαση μεγάλων εταιρειών και από το εξωτερικό, κινέζικες, από το Ισραήλ, που έρχονται και παίρνουν μαζικά σπίτια, για να τα διαθέσουν με τη βραχυχρόνια μίσθωση. Αυτό λοιπόν πρέπει να είναι μια παρέμβαση που κατά την άποψή μου πρέπει να είναι, ας το πούμε έτσι, επιθετική, για να μπορέσει να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα.

Και, βεβαίως, η επιδότηση. Κοιτάζτε, υπό κανονικές συνθήκες, σ' ένα πραγματικά κοινωνικό κράτος με δομές, με υποδομές, δεν θα έπρεπε να είναι επιλογή μας οι επιδοτήσεις. Ένα κράτος κοινωνικό, που έχει δομές, δεν χρειάζεται επιδοτήσεις.

Επαναλαμβάνω, όμως: πρέπει με κάποιον τρόπο να αντιμετωπίσουμε άμεσα το πρόβλημα. Και μέχρι να λειτουργήσει η Τράπεζα Στέγης. Να αποσυμφορήσουμε, να επουλώσουμε το βάρος που έχουν σήμερα χιλιάδες νοικοκυριά. Προσεγγίζουμε με μια -ειπώθηκε η λέξη- «ρατσιστική» διάθεση. Δεν είναι ακριβώς ρατσιστική, αλλά έχουμε μια έννοια μεγαλύτερη για τους νέους ανθρώπους, με την έννοια ότι το πρόβλημα είναι εκρηκτικό πια στην Ελλάδα.

Όχι πως ισχυρίζομαι ότι οι άνω των 50 δεν αντιμετωπίζουν πρόβλημα, αλλά είναι πραγματικά εκρηκτικό, δηλαδή το πόσοι άνθρωποι μένουν μέχρι τα 35 και τα 40 τους πια στο παιδικό δωμάτιο και δεν μπορούν να κάνουν οικογένεια. Και αν, υποκριτικά, πολλές φορές κάποιοι λένε ότι το μεγάλο πρόβλημα της χώρας είναι το δημογραφικό, τότε πρέπει όλες οι πολιτικές δυνάμεις να δώσουν λύσεις στο νούμερο ένα ζήτημα που δημιουργεί τη δυσκολία τα νέα ζευγάρια να κάνουν οικογένειες, που είναι η στέγη.

Και φυσικά το οικονομικό συνολικότερα, το ζήτημα του μισθού, οι δημόσιες Υπηρεσίες, το να έχεις να αφήσεις κάπου το παιδί σ' έναν Παιδικό Σταθμό και όλα αυτά τα οποία είναι πάρα πολύ κρίσιμα.

Λέω λοιπόν, δεν αποτελεί πρώτιστή μας επιλογή η επιδότηση, διότι σε βάθος χρόνου δεν είναι και η ίδια αποτελεσματική καθώς αυξάνει τη ζήτηση κρατώντας την προσφορά, άρα μεγαλώνουν οι τιμές ενδεχομένως. Αυτό θα μας πουν και οι επιστήμονες. Ωστόσο, είναι ένα συμπληρωματικό μέτρο, αναγκαίο για τα πρώτα βήματα. Γι' αυτό και διπλασιάζουμε τον αριθμό των δικαιούχων σε πρώτη φάση.

Τώρα το αν θα λειτουργήσει αυτό το μεγαλεπήβολο σχέδιο για την Τράπεζα Στέγης, θα εξαρτηθεί από το πόσο ελκυστικά θα είναι τα προγράμματα που θα παρουσιαστούν σε ιδιοκτήτες, σε αυτούς που έχουν Airbnb, Νομικά Πρόσωπα και δεν θα μπορούν να τα λειτουργήσουν ως Airbnb, άρα κάτι πρέπει να τα κάνουν εφόσον νομοθετήσουμε, πόσο ελκυστικά θα είναι τα προβλήματα για να διαθέσουν την κατοικία τους στην Τράπεζα Στέγης. Βεβαίως μαζί με όλο το υπόλοιπο απόθεμα δημοσίων κτιρίων ή ιδιωτικών κτιρίων που είναι αναξιοποίητα.

Εκεί λοιπόν, κατά τη γνώμη μου, το κρίσιμο είναι να δούμε, γιατί αυτό απαιτεί και χρηματοδότηση, αυτό έχει ένα κόστος, εκεί πρέπει να δούμε και τον ανασχεδιασμό των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης. Διότι αυτό που είπε η Όλγα είναι πραγματικά εκπληκτικό: από ένα πακέτο που προσεγγίζει τα 30 δισ., να δίνουν 1,3 εκατομμύρια για την αντιμετώπιση του ελλείμματος της στέγης, όταν η Πορτογαλία δίνει 1,7 δισεκατομμύρια, η Ισπανία κοντά στο 1 δισεκατομμύριο.

Είναι κρίσιμο θέμα αυτό, είναι οι πόροι που μπορεί να δώσουν μια ασφάλεια και προοπτική στη χώρα, οι ευρωπαϊκοί πόροι. Δυστυχώς, η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας έχει σχεδιάσει να τους κατανείμει σε 10 επιχειρηματικούς ομίλους, κάποιες λίγες οικογένειες, γνωστές, ήδη έχουν κάνει ουρά για να πάρουν το μερτικό τους, όχι όμως στις ανάγκες της κοινωνίας. Όχι στη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα, όχι στην αντιμετώπιση του τρομερού προβλήματος της στεγαστικής κρίσης. Και αυτό κατά την άποψή μου είναι ένα μείζον ζήτημα, ο ανασχεδιασμός του Ταμείου Ανάκαμψης, ώστε να είναι, μην ξεχνάμε, και Ταμείο Ανθεκτικότητας, όχι μόνο Ανάκαμψης. Είναι Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Με αυτές τις σκέψεις λοιπόν θεωρώ ότι σήμερα καταθέτουμε μια πρόταση στον δημόσιο διάλογο που, κατά την άποψή μου, είναι από τις πιο σημαντικές που αφορούν το αύριο και τη συνοχή της κοινωνίας.

Επαναλαμβάνω: αφορούν πάνω από 1 εκατομμύριο νοικοκυριά. Αυτό το πρόβλημα που περιγράψατε κάποιιοι από εσάς με δραματικούς τόνους, δεν είστε μια εξαίρεση, αφορά πάνω από 1 εκατομμύριο νοικοκυριά, είναι το πρόβλημα που θα βρούμε μπροστά μας ως κοινωνία. Και η μεγάλη διαφορά ανάμεσα στη δική μας προσέγγιση και στην προσέγγιση των νεοφιλελεύθερων πολιτικών, είναι ότι εμείς παλεύουμε γι' αυτό που ονομάζουμε κοινό καλό, γι' αυτό που ονομάζουμε δημόσιο συμφέρον. Δεν θεωρούμε αναπτυξιακές λογικές αυτές που αφορούν την ενίσχυση την οικονομική λίγων. Θεωρούμε και βιώσιμα αναπτυξιακές και λογικές με κοινωνική συνοχή αυτές που διασφαλίζουν συνθήκες αξιοπρεπούς διαβίωσης για τη μεγάλη πλειοψηφία της κοινωνίας.

Αυτό καταθέτουμε σήμερα στον δημόσιο διάλογο. Αποτελεί μία από τις αιχμές μας, ενόψει της εκλογικής διαδικασίας που ελπίζουμε να ανοίξει σύντομα, των εκλογών που θα έχουμε μπροστά μας. Και πιστεύω ότι καταθέτοντας αυτή την πρόταση, θα προκαλέσουμε όλες τις πολιτικές δυνάμεις να ανοίξουν τα χαρτιά τους σ' αυτό το κρίσιμο κοινωνικό ζήτημα της στέγης. Σας ευχαριστώ.